EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 17.11.2020.
COM(2020) 728 final

2020/0323 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar ko Nīderlandei atļauj piemērot īpašu pasākumu, atkāpjoties no 168. un 168.a panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu

PASKAIDROJUMA RAKSTS

Atbilstīgi 395. panta 1. punktam 2006. gada 28. novembra Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu ("PVN direktīva[1]") Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar vienprātīgu lēmumu var atļaut jebkurai dalībvalstij piemērot īpašus pasākumus, lai atkāptos no minētās direktīvas noteikumiem ar nolūku vienkāršot PVN iekasēšanas procedūru vai lai nepieļautu noteiktu veidu nodokļu nemaksāšanu vai izvairīšanos no nodokļu maksāšanas.

Ar vēstuli, kuras saņemšanu Komisija reģistrēja 2020. gada 30. jūlijā, Nīderlande pieprasīja atļauju piemērot pasākumu, ar ko atkāpjas no Direktīvas 2006/112/EK 168. panta un 168.a panta, nolūkā nepiemērot atskaitīšanas tiesības PVN, kurš samaksāts par precēm un pakalpojumiem, ko nodokļa maksātājs vairāk nekā 90 % apmērā izmanto savām vai savu darbinieku privātajām vajadzībām vai vispār izmanto ar saimniecisko darbību nesaistītām vajadzībām vai darbībām, kuras nav ekonomiska rakstura darbības.

Saskaņā ar Direktīvas 2006/112/EK 395. panta 2. punktu Komisija 2020. gada 10. septembra vēstulēs informēja pārējās dalībvalstis par Nīderlandes pieprasījumu. Komisija 2020. gada 11. septembra vēstulē paziņoja Nīderlandei, ka tās rīcībā ir visa informācija, kas vajadzīga, lai izvērtētu pieprasījumu.

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Direktīvas 2006/112/EK 168. pantā noteikts, ka nodokļa maksātājam ir tiesības atskaitīt PVN, kas samaksāts par pirkumiem, kuri veikti, un pakalpojumiem, kuri saņemti saistībā ar nodokļa maksātāja darījumiem, par ko uzliek nodokli. Direktīvas 2006/112/EK 168.a panta 1. punktā noteikts: ja nekustamais īpašums ir daļa no nodokļa maksātāja saimnieciskās darbības aktīviem un nodokļa maksātājs to izmanto saimnieciskās darbības vajadzībām un ar saimniecisko darbību nesaistītām vajadzībām, PVN par izdevumiem, kas ir saistīti ar šo nekustamo īpašumu, ir atskaitāms tikai proporcionāli īpašuma izmantojumam nodokļa maksātāja saimnieciskās darbības vajadzībām. Saskaņā ar Direktīvas 2006/112/EK 168.a panta 2. punktu dalībvalstis šo noteikumu var piemērot arī sakarā ar izdevumiem, kas saistīti ar citām precēm, kuras tie norāda kā piederošas pie saimnieciskās darbības aktīviem.

Nīderlandes īstenotais pasākums atkāpjas no šiem principiem un pilnībā izslēdz no atskaitīšanas tiesībām PVN par tādām precēm un pakalpojumiem, ko nodokļa maksātājs vairāk nekā 90 % apmērā izmanto privātajām vajadzībām vai ar saimniecisko darbību nesaistītām vajadzībām, tostarp darbībām, kuras nav ekonomiska rakstura darbības.

90 % likmes pamats ir šīs likmes piemērošana Nīderlandē attiecībā uz uzņēmumu ienākuma nodokli un iedzīvotāju ienākuma nodokli. Izmantošana ar saimniecisko darbību nesaistītām vajadzībām vairāk nekā 90 % apmērā nozīmē to, ka tirgotājs gandrīz pilnībā izmanto ieguldījumus savām privātajām vajadzībām vai savu darbinieku privātajām vajadzībām vai vispār ar saimniecisko darbību nesaistītām vajadzībām vai darbībām, kas nav ekonomiska rakstura darbības, un tāpēc šie ieguldījumi nav uzskatāmi par saimnieciskās darbības ieguldījumiem.

Savā pieprasījumā Nīderlande apgalvo, ka, pamatojoties uz to, ka ikviens, kas regulāri par atlīdzību piegādā preces vai sniedz pakalpojumus, ir nodokļa maksātājs, Nīderlandes nodokļu iestādes pašreizējā (digitālajā) ekonomikā saskaras ar daudzām privātpersonām vai daļlaika uzņēmumiem vai mikrouzņēmumiem ar ļoti mazu apgrozījumu. Tiem ir atļauts atskaitīt PVN priekšnodokli. Minētie ir, piemēram, saules enerģijas paneļu īpašnieki, personas, kuras

[1] OV L 347, 11.12.2006., 1. lpp.

piedalās dalīšanās ekonomikā un izīrē savas automašīnas vai mājas, neatkarīgas personas bez personāla utt. Trauslā robeža starp viņu profesionālo un privāto darbību rada diezgan daudz diskusiju par viņu tiesībām atskaitīt PVN priekšnodokli, kas šīm personām bieži vien ir ļoti ierobežotas.

Nīderlande informēja Komisiju, ka šo nodokļa maksātāju priekšnodokļa atskaitīšanas tiesību pārvaldība ar arvien jaunām PVN deklarācijām un korekcijām rada nesamērīgu slogu gan attiecīgajiem nodokļa maksātājiem, gan nodokļu administrācijām.

Turklāt tas rada nepamatotu naudas plūsmas priekšrocību salīdzinājumā ar nodokļa maksātājiem, kuri šīs preces un pakalpojumus 100 % apmērā izmanto saimnieciskās darbības vajadzībām. Nodokļa maksātājiem, kas šīs preces un pakalpojumus saimnieciskās darbības vajadzībām izmanto tikai nelielā mērā, joprojām ir 100 % atskaitīšanas tiesības. Turklāt tiesību akti PVN jomā ir ļoti sarežģīti mikrouzņēmumiem, kuri nevar atļauties juridisko atbalstu, radot lielu kļūdu un nodokļu nemaksāšanas risku un tādējādi arī grūtības panākt atbilstību. To pamato saules enerģijas paneļu īpašnieku piemērs, kuri kļūst par nodokļa maksātājiem attiecībā uz enerģiju, ko tie ražo un piegādā elektrotīklam, un šajā gadījumā tie atskaita visu PVN par iegādātajiem paneļiem un pat pievieno papildu izmaksas, piemēram, tās apbūves zemes un to māju pirkuma cenu, kur uzstāda saules enerģijas paneļus. Tā kā garāžu un māju izmantošana galvenokārt ir paredzēta privātai lietošanai, rodas sarežģītas diskusijas par tiesībām atskaitīt PVN priekšnodokli un par to, kā to pareizi piemērot.

Attiecīgais īpašais pasākums tādējādi vienkāršo darbu gan nodokļu administrācijām, gan uzņēmumiem, jo nav nepieciešamības uzraudzīt preču un pakalpojumu, kuriem to iegādes brīdī netiek piemērotas atskaitīšanas tiesības, turpmāko izmantojumu, jo īpaši attiecībā uz izmantojuma privātajām vajadzībām iespējamo aplikšanu ar nodokli saskaņā ar Direktīvas 2006/112/EK 16. vai 26. pantu. Tāpēc atkāpes pasākuma atļaušana ir pamatota.

Paredzams, ka pasākumam būs neliela ietekme uz kopējiem nodokļu ieņēmumiem. Sākotnējais atskaitījums pašlaik tiek koriģēts attiecībā uz izmantošanu ar saimniecisko darbību nesaistītām vajadzībām, veicot korekciju, pamatojoties uz Direktīvas 2006/112/EK 16. un 26. pantu. Pasākumam, domājams, nebūs negatīvas ietekmes uz Savienības pašu resursiem, ko veido PVN.

Taču jebkādam atkāpes pasākumam vajadzētu būt ar noteiktu termiņu, lai varētu novērtēt, vai joprojām pastāv apstākļi un ietekme, kas kalpojusi par pamatu atkāpei. Tāpēc tiek ierosināts atļaut piemērot atkāpi līdz 2023. gada beigām un, ja tiek paredzēts turpmāks pagarinājums pēc 2023. gada, prasīt Nīderlandei vēlākais līdz 2023. gada 31. martam kopā ar pagarinājuma pieprasījumu iesniegt ziņojumu, kurā ietverts pārskats par piemēroto procentuālo sadalījumu starp izmantojumu saimnieciskās darbības vajadzībām un ar saimniecisko darbību nesaistītām vajadzībām, kas ir pamats nepiemērot atskaitīšanas tiesības.

- **Atbilstība spēkā esošajiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Līdzīgas atkāpes saistībā ar atskaitīšanas tiesību ierobežojumu ir piešķirtas citām dalībvalstīm, proti, Austrijai[2] un Vācijai[3].

[2] Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2018/1487 (2018. gada 2. oktobris), ar kuru groza Īstenošanas lēmumu 2009/1013/ES, ar ko Austrijas Republikai atļauj turpināt piemērot pasākumu, ar kuru atkāpjas no 168. un 168.a panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 251, 5.10.2018., 33.–34. lpp.).

[3] Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2018/2060 (2018. gada 20. decembris), ar kuru groza Lēmumu 2009/791/EK, ar ko Vācijai atļauj arī turpmāk piemērot pasākumu, ar kuru atkāpjas no 168. panta un

Neatkarīgi no iepriekšējām iniciatīvām paredzēt noteikumus par to, uz kurām izdevumu kategorijām var attiecināt PVN atskaitīšanas tiesību ierobežojumu[4], šāda atkāpe ir lietderīga, kamēr tiek gaidīta šo noteikumu saskaņošana ES līmenī.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

PVN direktīvas 395. pants.

• Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)

Vadoties pēc PVN direktīvas noteikuma, kurš ir šā priekšlikuma pamatā, priekšlikums ir Savienības ekskluzīvā kompetencē. Tāpēc subsidiaritātes principu nepiemēro.

• Proporcionalitāte

Šis lēmums attiecas uz atļauju, ko piešķir dalībvalstij pēc tās pieprasījuma, un tas neuzliek nekādus pienākumus.

Ievērojot atkāpes ierobežoto darbības jomu, īpašais pasākums ir samērīgs ar mērķi, proti, panākt vienkāršošanu un novērst konkrētus nodokļu nemaksāšanas vai izvairīšanās no nodokļu maksāšanas veidus. Atkāpes pasākums ļautu izvairīties no tā, ka PVN par ieguldījumiem, kurus tikai nelielā mērā izmanto saimnieciskās darbības vajadzībām, vispirms tiek pilnībā atskaitīts tā, it kā to pilnībā izmantotu saimnieciskās darbības vajadzībām, un pēc tam koriģēts, lai atspoguļotu faktisko nelielo izmantojumu saimnieciskajai darbībai, tādējādi radot pastāvīgas administratīvās un ziņošanas prasības. Ar šo pasākumu privātā izmantošana vairs nav jāpārskata un jākoriģē katru gadu, kā arī nodokļu administrācijai nav jāuzrauga izmaiņas privātā/saimnieciskās darbības izmantojuma proporcijā pārskatīšanas periodā.

• Juridiskā instrumenta izvēle

Ierosinātais instruments: Padomes Īstenošanas lēmums.

Saskaņā ar Padomes Direktīvas 2006/112/EK 395. pantu atkāpe no kopējiem PVN noteikumiem iespējama tikai ar Padomes atļauju, ko pēc Komisijas priekšlikuma tā pieņem ar vienprātīgu lēmumu. Padomes īstenošanas lēmums ir vispiemērotākais instruments, jo to var adresēt atsevišķai dalībvalstij.

3. *EX POST* IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

• Apspriešanās ar ieinteresētajām personām

Šā priekšlikuma pamatā ir Nīderlandes pieprasījums, un tas attiecas vienīgi uz šo dalībvalsti.

• Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana

Neatkarīgu ekspertu atzinums nebija vajadzīgs.

168.a panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 282, 12.11.2018., 8.-12. lpp).

[4] COM (2004) 728 final — Priekšlikums Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 77/388/EEK nolūkā vienkāršot pievienotās vērtības nodokļa saistības (OV C 24, 29.1.2005., 10. lpp.), atsaukts 2014. gada 21. maijā (OV C 153, 21.5.2014., 3. lpp.).

- **Ietekmes novērtējums**

Priekšlikuma mērķis ir novērst konkrētus nodokļa nemaksāšanas vai izvairīšanās no nodokļa maksāšanas veidus un vienkāršot nodokļa iekasēšanas procedūru, un tādējādi tas, iespējams, pozitīvi ietekmēs kā uzņēmumus, tā administrācijas. Šo risinājumu Nīderlande uzskata par piemērotu pasākumu, un tas ir salīdzināms ar citām atkāpēm, kas ir bijušas spēkā pagātnē vai ir spēkā pašlaik.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Priekšlikumam nebūs nelabvēlīgas ietekmes uz ES budžetu.

5. CITI ELEMENTI

Priekšlikumā ir iekļauta turpināmības klauzula; automātisks termiņš, kas ir noteikts līdz 2023. gada 31. decembrim.

Gadījumā, ja Nīderlande apsvērtu atkāpes pasākumu pagarināt vēl pēc 2023. gada, ne vēlāk kā 2023. gada 31. martā būtu jāiesniedz Komisijai ziņojums, kurā ietverts novērtējums par piemēroto procentuālo ierobežojumu kopā ar pagarinājuma pieprasījumu.

2020/0323 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar ko Nīderlandei atļauj piemērot īpašu pasākumu, atkāpjoties no 168. un 168.a panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Direktīvu 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu[1] un jo īpaši tās 395. panta 1. punkta pirmo daļu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

(1) Direktīvas 2006/112/EK 168. pants un 168.a pants reglamentē nodokļa maksātāju tiesības atskaitīt pievienotās vērtības nodokli (PVN), kas maksājams par preču piegādēm un pakalpojumu sniegšanu tādos darījumos, par kuriem uzliek nodokli.

(2) Ar vēstuli, kuras saņemšanu Komisija reģistrēja 2020. gada 30. jūlijā, Nīderlande pieprasīja atļauju piemērot īpašu pasākumu, ar ko atkāpjas no Direktīvas 2006/112/EK 168. panta un 168.a panta, nolūkā pilnībā nepiemērot atskaitīšanas tiesības PVN par tādām precēm un pakalpojumiem, ko nodokļa maksātājs vairāk nekā 90 % apmērā izmanto savām vai savu darbinieku privātajām vajadzībām vai vispār izmanto ar saimniecisko darbību nesaistītām vajadzībām vai darbībām, kuras nav ekonomiska rakstura darbības.

(3) Saskaņā ar Direktīvas 2006/112/EK 395. panta 2. punkta otro daļu Komisija ar 2020. gada 10. septembra vēstuli informēja pārējās dalībvalstis par Nīderlandes pieprasījumu. Ar 2020. gada 11. septembra vēstuli Komisija paziņoja Nīderlandei, ka tās rīcībā ir visa nepieciešamā informācija pieprasījuma izvērtēšanai.

(4) Īpašā pasākuma mērķis ir vienkāršot PVN uzlikšanu un iekasēšanu, tādējādi arī novēršot nodokļu nemaksāšanu un izvairīšanos no nodokļu maksāšanas. Galapatēriņa posmā maksājamā nodokļa summa tiek ietekmēta nenozīmīgā apmērā.

(5) Saskaņā ar Nīderlandes sniegto informāciju juridiskā un faktiskā situācija, kas pamato īpašā pasākuma piemērošanu, joprojām pastāv. Tāpēc būtu jāatļauj Nīderlandei sākt šā pasākuma piemērošanu, taču ierobežojot to līdz 2023. gada 31. decembrim, lai varētu pārskatīt īpašā pasākuma nepieciešamību un efektivitāti un procentuālo sadalījumu starp izmantojumu saimnieciskās darbības vajadzībām un ar saimniecisko darbību nesaistītām vajadzībām, kas ir atkāpes pasākuma pamatā.

(6) Gadījumā, ja Nīderlande apsver nepieciešamību pēc atļaujas pagarinājuma vēl pēc 2023. gada, tai līdz 2023. gada 31. martam būtu jāiesniedz Komisijai pieprasījums

[1] OV L 347, 11.12.2006., 1. lpp.

kopā ar ziņojumu par atkāpes pasākuma piemērošanu, kurā ietverts pārskats par procentuālā sadalījuma likmi.

(7) Atkāpei būs tikai nenozīmīga ietekme uz galapatēriņa posmā iekasēto kopējo nodokļa apjomu un nebūs negatīvas ietekmes uz Savienības pašu resursiem, ko veido iekasētais pievienotās vērtības nodoklis,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Atkāpjoties no Direktīvas 2006/112/EK 168. panta un 168.a panta, Nīderlandei ir atļauts izslēgt no pievienotās vērtības nodokļa (PVN) atskaitīšanas tiesībām PVN par tādām precēm un pakalpojumiem, ko vairāk nekā 90 % apmērā izmanto nodokļa maksātāja vai tā darbinieku privātajām vajadzībām vai vispār izmanto ar saimniecisko darbību nesaistītām vajadzībām vai darbībām, kuras nav ekonomiska rakstura darbības.

2. pants

Šo lēmumu piemēro no 2021. gada 1. janvāra līdz 2023. gada 31. decembrim.

Ja tiek pieprasīts ar šo lēmumu atļauto atkāpes pasākumu pagarinājums, pieprasījumu iesniedz Komisijai līdz 2023. gada 31. martam.

Kopā ar šādu pieprasījumu iesniedz ziņojumu par šā atkāpes pasākuma piemērošanu, kurā ietver pārskatu par procentuālā sadalījuma likmi, ko piemēro, nosakot tiesības atskaitīt PVN, pamatojoties uz šo lēmumu.

3. pants

Šis lēmums ir adresēts Nīderlandes Karalistei.

Briselē,

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs